

Trendek, perspektívák az aprófalvak szemszögéből

Gelencsér Géza

Kihívások - fejlesztéspolitika

TÚLNÉPESEDÉS

(2050: 9 milliárd ember = + 100% energia, + 70% élelem)

KLÍMAVÁLTOZÁS (2050: +2 C átl.hőm.)

„Europe, the number ~~two~~ world economy”

EU 2020 célok: „smart, sustainable and inclusive growth”

Lobby-érdekek torzító hatása (OP-k)

Kutatási célok (Horizon 2020) = józanabb „wish list”

Mire irányulnak a kutatások? (Horizon 2020)

- klíma (ÜHG mérséklés, C-megkötés talajban, vegyületekben)
- élelmezés biztonság (**nem safety! security!**);
- energiaellátás;
- nyersanyagellátás;
- vízellátás;
- talajpusztulás;
- biodiverzitás pusztulás;
- növényi, állati és emberi kórokozók terjedése;
- egészségtelen életmód – „népbetegségek” (inzulin rezisztencia, Alzheimer-kór keringési és daganatos betegségek);
- egyéb eü.-i fenyegetettségek (antibiotikum rezisztens TBC, CRE);
- szegénység.

Fókuszban: *élelmiszertermelés*

AMI BIZTOS:

- a mezőgazdasági termelés biotikus és abiotikus tényezői megváltoznak;
- megváltozik a fogyasztás / kereslet (egészséges életmód + kényszerek);

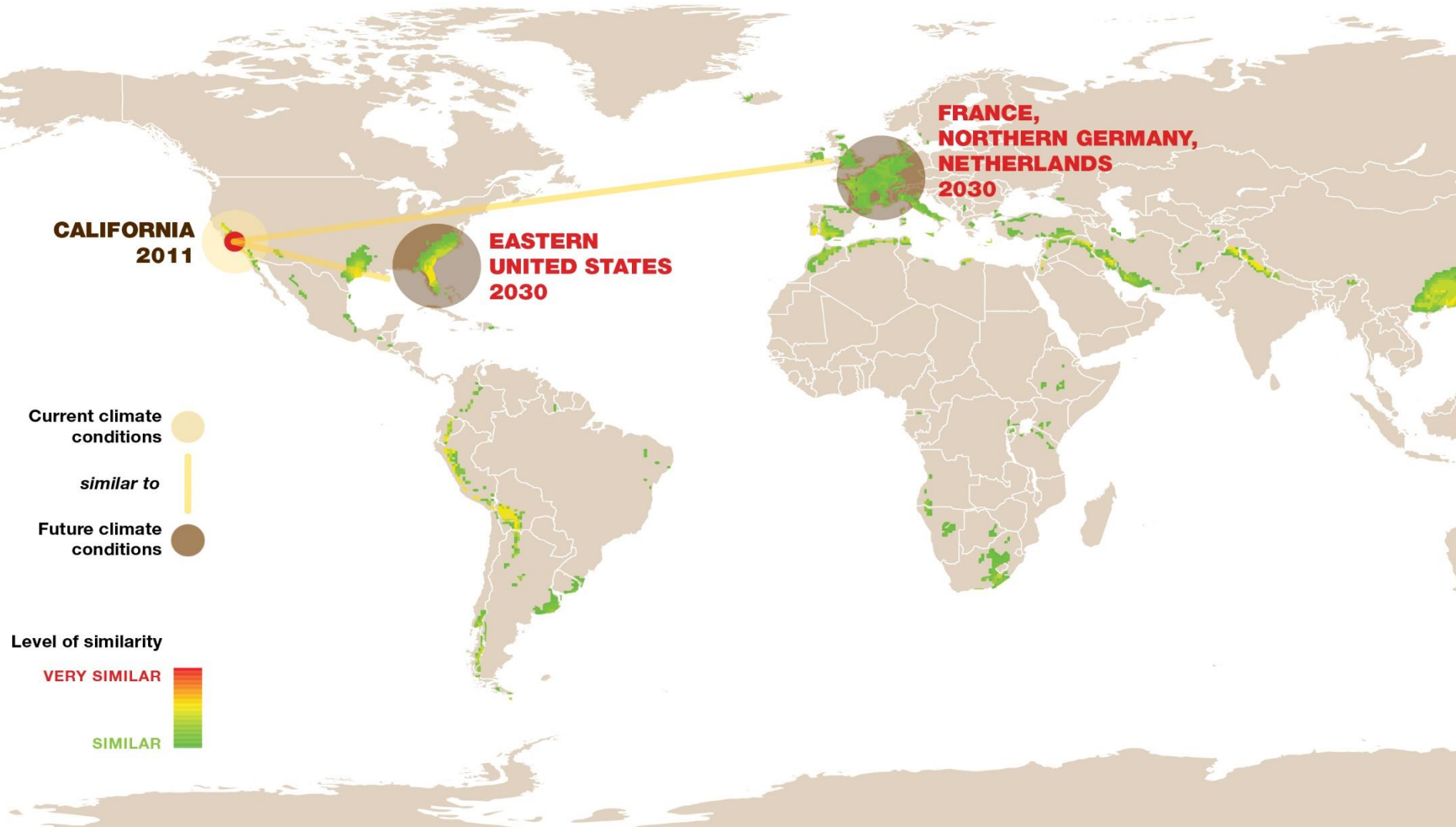

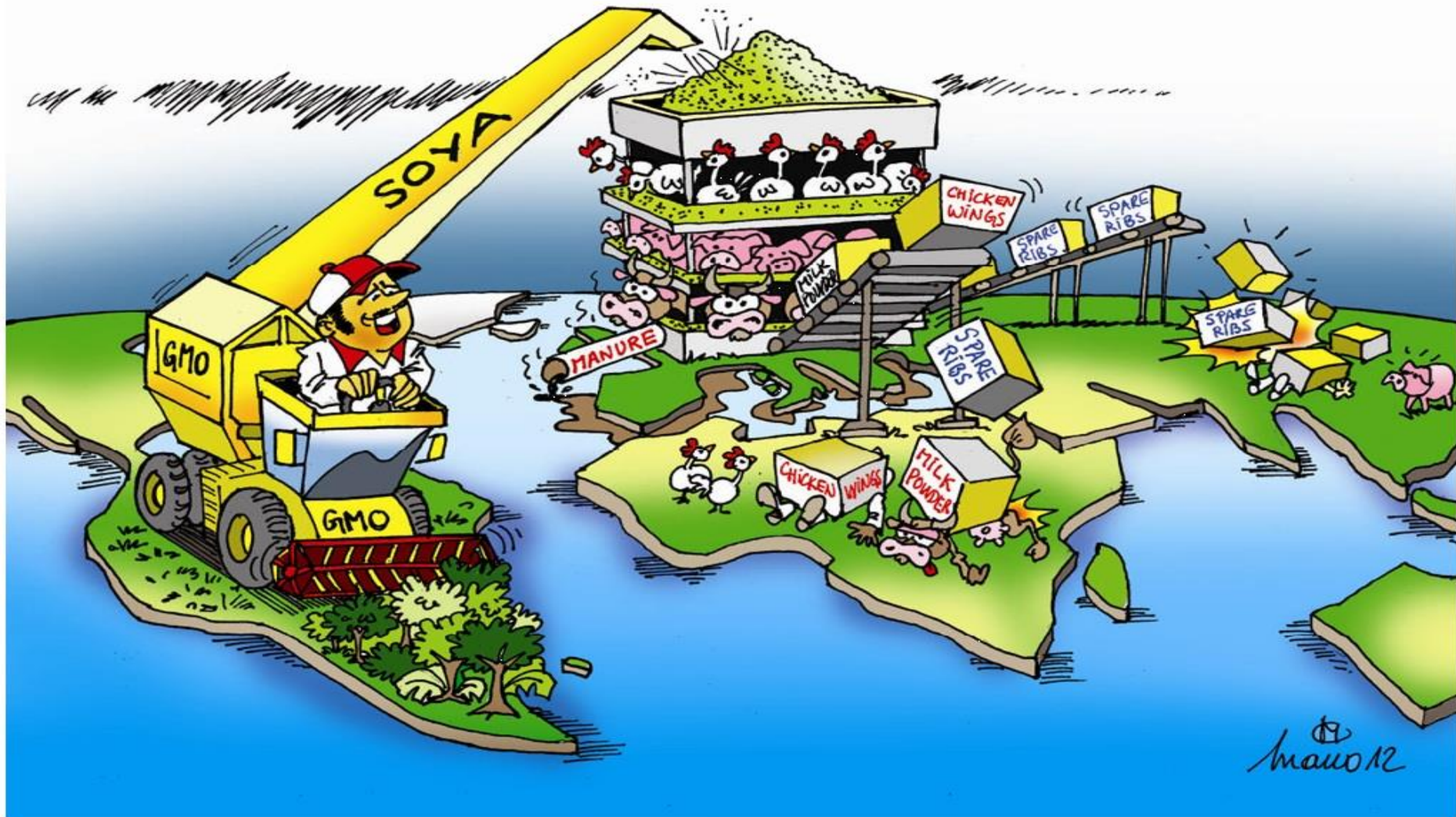
ALAPKIHÍVÁS

Többet és más minőséget (vegyszer, gombatoxin, glutén, stb. mentesség, kevesebb szénhidrát) kell termelni, ***kevesebb*** energiával és a természeti erőforrások fenntartásával.

Where will you need to go to find today's climate?

The tool can also be used in the reverse—looking at one particular location to identify where similar climates might be in 2030. To illustrate the concept, an analogue of present-day Los Angeles, California shows that the southern parts of United States' eastern seaboard and France, northern Germany, and the Netherlands might experience Hollywood's traditionally mild winter months (December to February) by 2030.

EU farm policy still harms poor countries – it's high time for change

A PARADIGMAVÁLTÁS **KÉNYSZER!**

JELENLEGI ALAPPARADIGMA: adott helyen, nagy ráfordítással csak egy kiválasztott faj (sokszor genom) egyedeit tartjuk életben – minden mást kiirtunk mellőle. Ez a termelés:

- fosszilis energiaforrásokra épített,
- kedvezőtlen szociális hatású,
- a biológiai erőforrásokat degradálja, és
- hatékonysága („*green revolution*”) számottevően nem fokozható.

Ez (*fenn*)tarthatatlan és nem „SMART”!

Ellenálló/megújuló képesség?

Népességmegtartás?

Változtatásra van szükség!

Megoldási irányok:

„öko-intenzifikáció”

NEM BIO! NEM ÖKO! NEM GMO!: **diverz**, ciklikus, természeti erőforrásokra hangolt („sync with the natural resources”) **tudásintenzív** rendszerek összetett, szezonális kibocsátásokkal.

és

„szocio-intenzifikáció”

A helyi népesség megtartását jobban szolgáló – fenntartható helyi jövedelemszerzési lehetőséget teremtő biomassza termelés és hasznosítás

Egy aprófalvas LHH térség kilátásai érdemi fejlesztés nélkül

1. szellemi és fizikai teljesítőkéesség kilúgozódása;
2. adófizetők (egyén, vállalkozó) alacsony számának és volumenének további csökkenése - szociális szükségletek feldúsulása;
3. természeti erőforrások, elsősorban a biomassza produkció tulajdonosi koncentrációja, külső befektetők kezében történő összpontosulása.

Egy aprófalvas LHH térség kilátásai érdemi fejlesztés nélkül

A „kilúgozódás”, szociális problémák miatt:

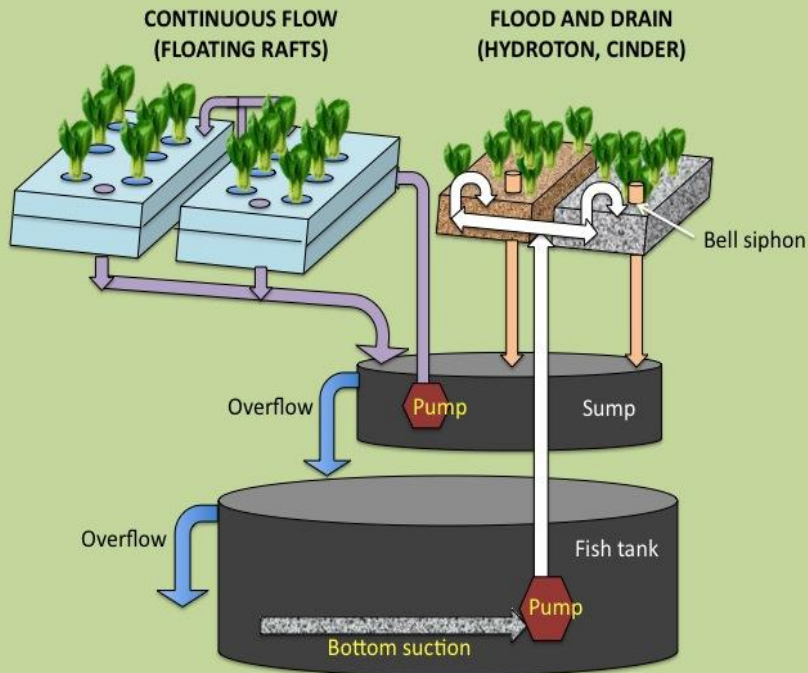
- a hagyományos ipari befektetők várás reménytelen;
- a forrásabszorpció nehezen fokozható (LHH, roma, stb források: kevés és nem kiút...)

A földhözjutásban nem várhatók kedvező változások a helyiek, vagy a mezőgazdaságba belépő kezdők, új szereplők (valódi fiatal gazdák) számára.

A 2014-2020 GINOP, TOP, VP tovább növelik az 1000 lakos alatti infrastrukturális és szolgáltatási különbségeket.

Alkalmazkodásra (klíma) és nagy hozzáadott értékű, tudásintenzív termelési formákra van szükség (kitekintés!)

Is your farm climate ready?

(2012.-évi minisztériumi prezentációból gazdák felkészítésére, USA)

Enhancing Adaptive Capacity: Three Management Strategies

Resistance

Farmer
Responds

Resilience

Ecosystem
Responds

Transformation

Farming System
Reorganized

Focus on integrated actions..

RESEARCH PROGRAM ON
Climate Change,
Agriculture and
Food Security

Linking knowledge to action

Key agricultural activities for managing risks

CLIMATE SMART VILLAGE / FARM

Weather smart

- Seasonal weather forecasts
- ICT based agro-advisories
- Index based insurance
- Climate analogues

Water smart

- Aquifer recharge
- Rainwater harvesting
- Community management of water
- Laser leveling
- On-farm water management

Carbon smart

- Agroforestry
- Conservation tillage
- Land use systems
- Livestock management

Nitrogen smart

- Site specific nutrient management
- Precision fertilizers
- Catch cropping / legumes

Energy smart

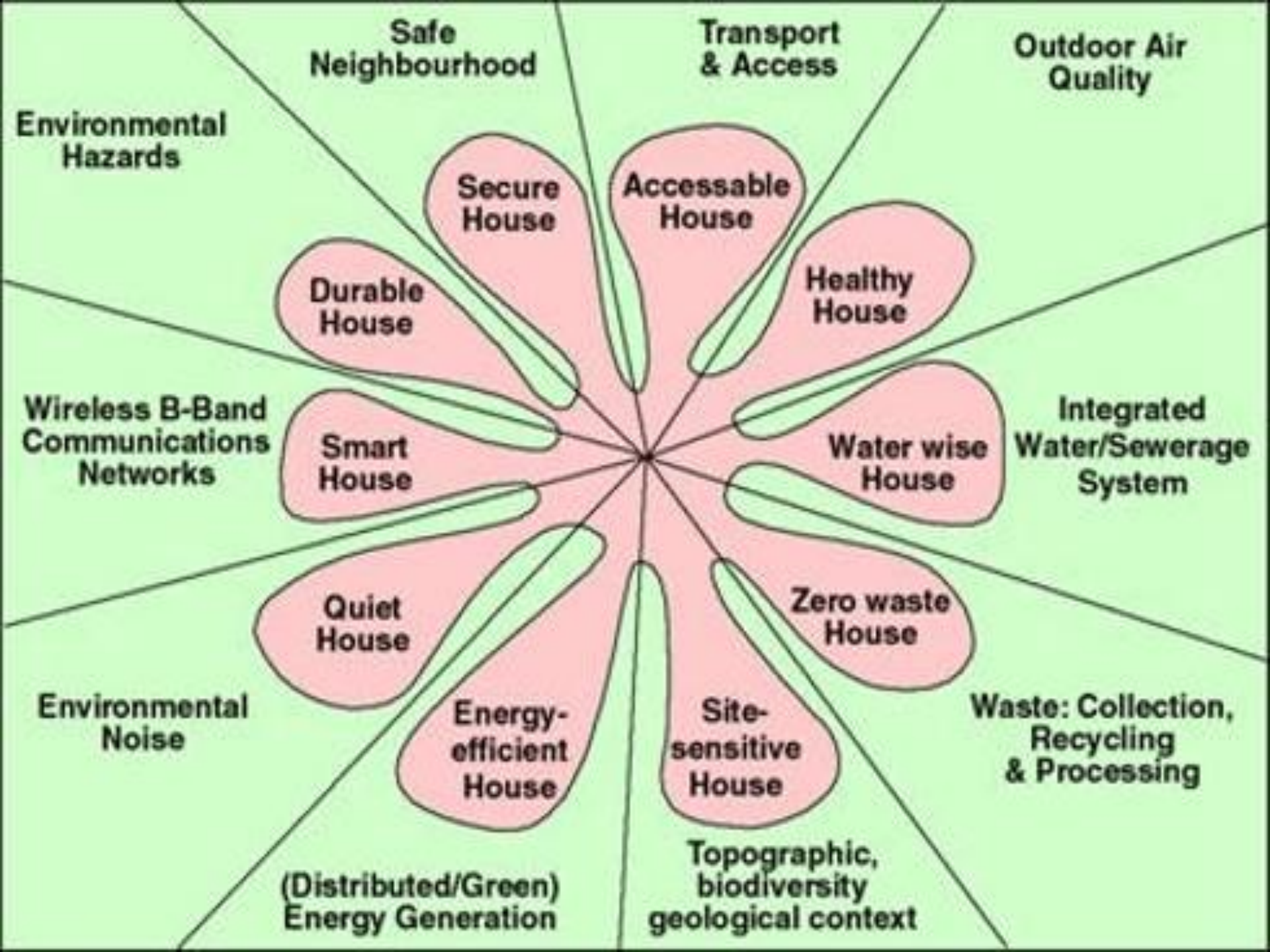
- Biofuels
- Fuel efficient engines
- Residue management
- Minimum tillage

Knowledge smart

- Farmer-farmer learning
- Farmer networks on adaptation technologies
- Seed and fodder banks
- Market info
- Off-farm risk management kitchen garden

Safe Neighbourhood

Transport & Access

Outdoor Air Quality

Secure House

Accessible House

Healthy House

Durable House

Water wise House

Integrated Water/Sewerage System

Smart House

Zero waste House

Waste: Collection, Recycling & Processing

Quiet House

Environmental Noise

Energy-efficient House

Site-sensitive House

Topographic, biodiversity geological context

(Distributed/Green) Energy Generation

Environmental Hazards

Wireless B-Band Communications Networks

Az alkalmazkodás fő terepe: a VIDÉK!

Fejlődési irány: LOKALIZÁCIÓ

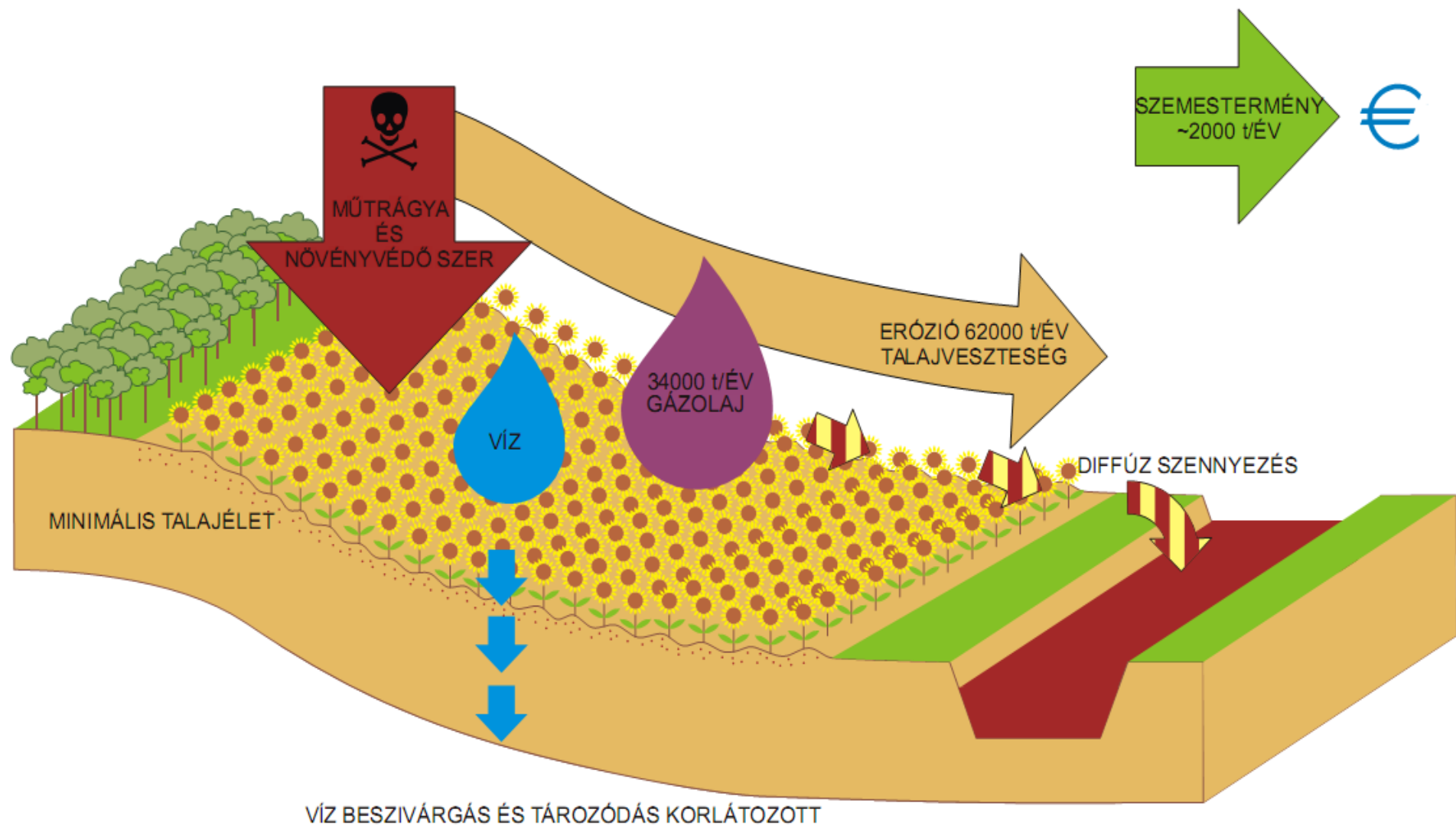
természeti erőforrásokra hangolt = kisebb, helyi adottságokhoz igazodó termelési és feldolgozási rendszerekre van szükség

DE:

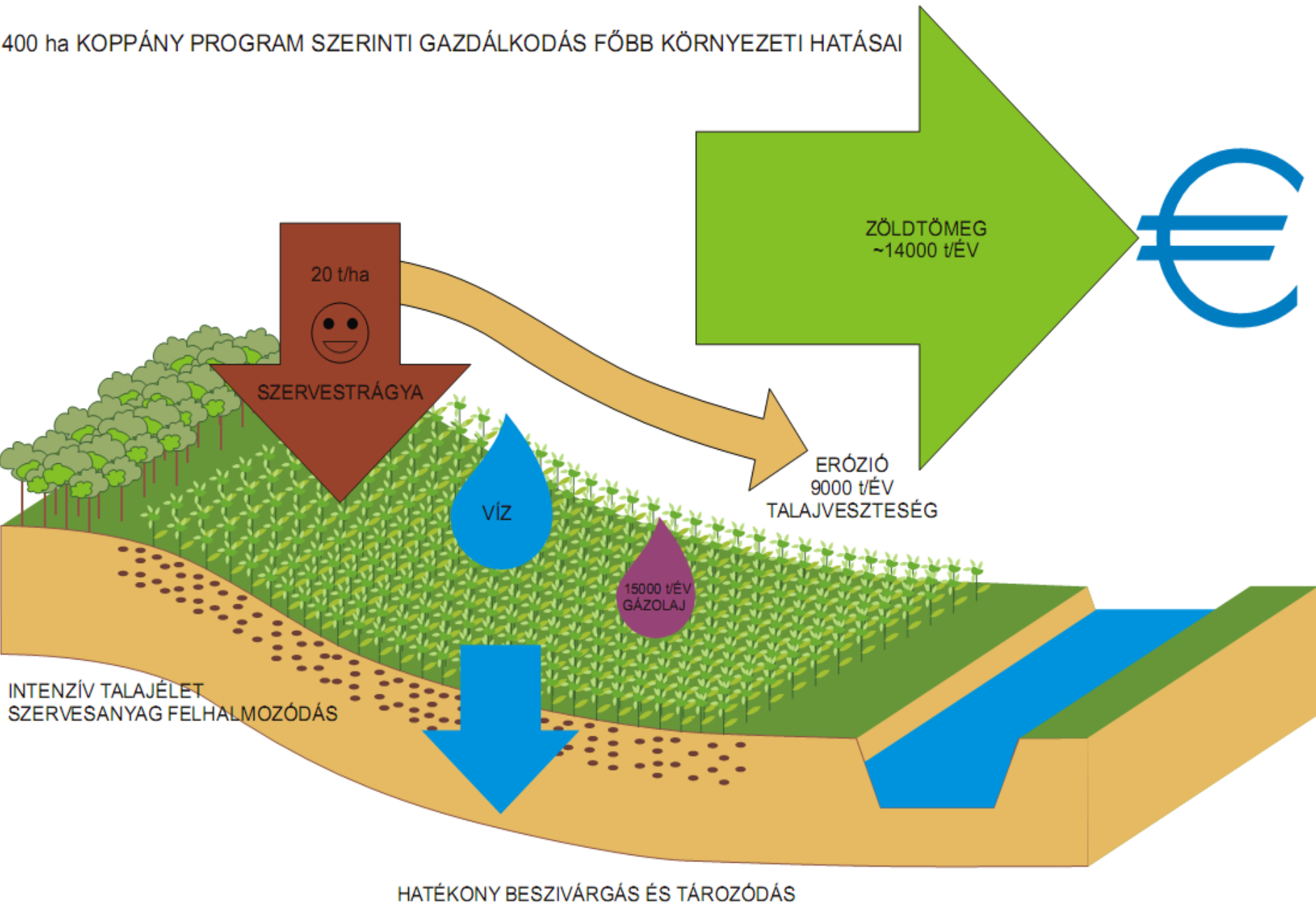
- ki méri, kutatja?
- megvan-e a 14-20 tervekben a fordulat alapja? (igazi hungarikum: a hazai agro-öko potenciál!);
- vajon valós kérdések szerepelnek-e a hazai akadémiai, szakmai és társadalmi párbeszédben?

szükség van alkalmazkodási mintaterepekre, mérhető, sokszorosítható példákra

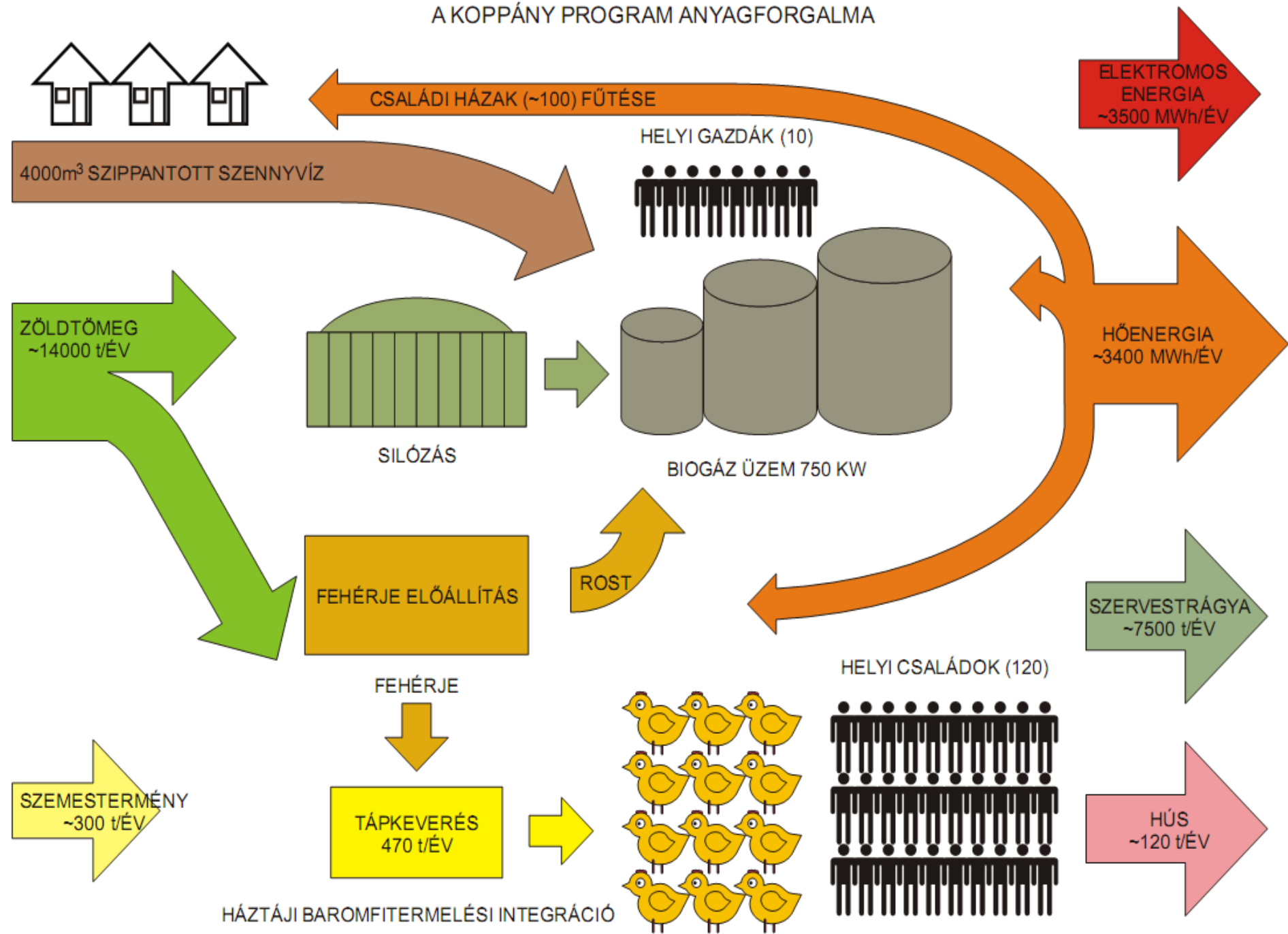
400 ha HAGYOMÁNYOS SZÁNTÓFÖLDI GAZDÁLKODÁS FŐBB KÖRNYEZETI HATÁSAI

400 ha KOPPÁNY PROGRAM SZERINTI GAZDÁLKODÁS FŐBB KÖRNYEZETI HATÁSAI

A KOPPÁNY PROGRAM ANYAGFORGALMA

„Koppányvölgyi tarnyakú”

